

Riksdagen
Stenografiska uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2011/12:35

Stenografiska
uppteckningar
2011/12:35

Onsdagen den 23 maj

---

1 § Europeiska rådet
Statsminister Fredrik Reinfeldt
Information och samråd inför informellt möte i Europeiska rådet den 23 maj 2012

Anf. 1 ORDFÖRANDE:

Inledningsvis vill jag säga att formen för det möte som statsministern ska vara med på är lite ovanlig. Det gör att formen för vårt möte här också blir lite ovanlig. Det är en information som statsministern kommer att ge inför det informella mötet i kväll. Det mötet är, enligt mötets organisatör Van Rompuy, tänkt som en politisk förberedelse för det beslutande toppmötet i juni. Inför det beslutande toppmötet kommer vi att ha ett formellt samråd.

Nämndens ledamöter är naturligtvis välkomna att ge sina åsikter till känna som medskick till statsministern inför kvällens möte. Men detta är, som sagt, att betrakta som en informationspunkt om man ska tala i termer av en normal dagordning i EU-nämnden till skillnad från vårt samråd inför junitoppmötet.

Jag hälsar statsministern välkommen. Vi är tacksamma för att statsministern har kunnat pressa in detta mellan alla andra aktiviteter.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande, ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådet möts alltså i kväll i Bryssel under ledning av ordförande Herman Van Rompuy. Syftet med mötet är att diskutera vilka åtgärder som kan vidtas för att öka tillväxt och sysselsättning i Europa.

Som ordföranden påpekade är tanken alltså inte att fatta några beslut i detta skede utan att i stället ha en öppen och

informell diskussion för att förbereda överenskommelser vid Europeiska rådets ordinarie möte i slutet av juni.

Herr ordförande! Europeiska rådet möts än en gång vid en tidpunkt då Europa befinner sig i ett problematiskt ekonomiskt läge. Inom eurozonen är flera länder fortsatt under stor marknadspress. Detta är en följd av höga budgetunderskott, ökande skuldkvoter och instabilitet på finansmarknaden.

I början av året stabiliserades situationen något till följd av nödvändiga konsolideringsåtgärder, beslut om omfattande reformer i flera eurozonsländer och ECB:s extrainsatta åtgärder. Sedan dess har dock ett antal saker hänt som har bidragit till större osäkerhet igen.

Efter tio dagars resultatlösa regeringsöverläggningar har nyval åter utlysts i Grekland. Dessa kommer att hållas den 17 juni. De grekiska partiernas bristande förmåga att bilda regering har skapat stor osäkerhet om landets framtida utsikter. Den fråga som alla nu ställer sig är om en framtida regering kommer att stå fast vid det konsoliderings- och reformprogram som den förra regeringen lovade genomföra. Det är reformer som har ställts som villkor för att Grekland ska få fortsatt finansiellt stöd.

Även utvecklingen i Spanien har den senaste tiden givit anledning till oro. Räntorna på de spanska statsobligationerna har börjat stiga igen. Det finns ett antal skäl till denna vändning, bland annat riskerna i det spanska banksystemet, de autonoma regionernas oförmåga att minska stora underskott samt osäkerhet kring de makroekonomiska antagandena i budgeten.

Men problemen finns långt ifrån bara i dessa två länder. Flera andra länder inom eurozonen kämpar för att få ned underskott och skulder samtidigt som man ska genomföra långtgående och plågsamma reformagendor. Det är detta svåra ekonomiska läge som förklarar varför Europa stod högst på dagordningen när president Obama bjöd världens största ekonomier till G8-möte på Camp David i helgen som gick.

Herr ordförande! Det är mot denna bakgrund som Herman Van Rompuy sammankallar till ett informellt möte, till en politisk diskussion om vilka åtgärder som kan vidtas, när en rad länder genomför tuffa åtstramningsprogram och när parallellt dessa är i stort behov av att återskapa konkurrenskraftiga ekonomier med högre tillväxt och sysselsättning.

Till detta kommer givetvis att Frankrike nyss valt en ny president, François Hollande, som är angelägen att ge sin syn på vägen framåt.

Den svenska regeringen är övertygad om att finanspolitisk disciplin å ena sidan och åtgärder för att öka tillväxten och sysselsättningen å den andra inte står i motsats till varandra. Tvärtom. Länder under stort marknadsstryck, ofta till följd av ohållbara finanser, har mycket att vinna på att få tillbaka marknadens förtroende eftersom räntorna då sjunker och hushåll och företag får tillbaka sin konsumtions- och investeringsvilja.

Stabila finanser är en förutsättning för att länder ska kunna genomföra strukturreformer och skapa konkurrenskraftiga ekonomier – ekonomier med god ekonomisk tillväxt och hög sysselsättning.

Herr ordförande! Vare sig det gäller åtgärder för att skapa finansiell disciplin eller strukturreformer handlar det till största delen om nationella åtgärder. Det är främst upp till varje medlemsland att nationellt fatta beslut på dessa områden. Det är beslut som kan vara mycket smärtsamma om situationen tillåtit urarta så att stora nedskärningar måste göras.

För svenskt vidkommande är jag mycket glad att kunna säga till svenska folket att vi inte är i detta läge. Vi har klarat oss väl även under den ekonomiska krisens dystraste timmar. Vi är ett av de få EU-länder – kanske det enda – som kommer att kunna tala om satsningar i stället för nedskärningar i höstens budget. Nästa år ser det ljusare ut. Då räknar vi med en tillväxt på något över 3 procent.

Herr ordförande! Även om mycket handlar om nationella beslut kan åtgärder också genomföras på europeisk nivå. Det är detta som Europeiska rådet ska diskutera i kväll.

Den svenska regeringen har redovisat sin syn på tillväxt i det brev som jag undertecknade tillsammans med elva andra regeringschefer inför Europeiska rådets möte i mars. I brevet, som nämnden har tagit del av, understryks vikten av att vidta åtgärder för att fördjupa den inre marknaden. Detta gäller särskilt tjänstehandeln som står för ungefär 70 procent av EU:s ekonomi. Men det gäller också åtgärder för att skapa en digital inre marknad. 40 procent av EU:s konsumenter köpte varor och tjänster över nätet under 2010, men endast 9 procent köpte varor eller tjänster från ett annat land. Re-

gelverket måste utvecklas så att sådan handel underlättas. Detta menar vi skulle kunna öka EU:s bnp med så mycket som 4 procent.

Brevet tar dessutom upp vikten av att satsa på forskning och utveckling och hur vi ska kunna förbättra investeringsmöjligheterna för innovativa nystartsföretag och små och medelstora företag. Vi nämner vikten av att arbeta för ökad frihandel globalt sett. EU kan göra mycket genom att sluta frihandelsavtal med strategiska partner.

Herr ordförande! I sitt inbjudningsbrev inför mötet i kväll, som nämnden också tagit del av, nämner Herman Van Rompuy vikten av sunda offentliga finanser. Han understryker vikten av att fördjupa den inre marknaden, något som det danska ordförandeskapet också arbetar intensivt med. Han nämner betydelsen av handel och att öppna nya marknader.

Han nämner också en rad andra förslag, såsom bättre mobilisering av EIB-medel, vikten av att genomföra en pilotfas för projektobligationer, bättre användning av strukturfondsmedel, behovet av att diskutera den kontroversiella idén om en finansiell transaktionsskatt för att finna en pragmatisk väg framåt, som han uttrycker det, samt åtgärder för att stärka jobbskapandet både på nationell nivå och på EU-nivå.

Herr ordförande! Jag ser fram emot att diskutera alla åtgärder som kan bidra till tillväxt och sysselsättning i Europa. Sådana åtgärder är mycket angelägna för att skapa ett Europa som är konkurrenskraftigt på den globala arenan.

Jag ber att få återkomma till EU-nämnden inför toppmötet i juni när konkreta förslag på olika områden föreligger.

Jag är därmed redo att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för synpunkterna inför eftermiddagens toppmöte.

Jag välkomnar mötet, även om det inte finns så många konkreta förslag. Det behövs naturligtvis en tillväxtdiskussion såväl i Sverige som i Europa. Europa präglas av många diskussioner om att få ekonomin i balans. Det är vi socialdemokrater de första att tillstyrka. Det är självklart ingen motsättning mellan att få en ekonomi i balans och att satsa offensivt. Det har Europa saknat både på europeisk nivå och i de enskilda länderna. Vi ser fram emot den diskussion som

kommer att vara i dag och det som kommer att avhandlas på toppmötet i juni.

2011/12:35
23 maj

Jag har emellertid några medskick till statsministern inför mötet.

Det är, som sagt, ingen motsättning mellan att ha en ekonomi i balans och att vidta tillväxtstimulerande åtgärder. Vi har erfarenhet av det när vi redde upp krisen i Sverige på 90-talet. Det gick att spara, höja skatter, satsa på utbildning och vidta åtgärder för att minska arbetslösheten. Vi kom ur den krisen. Det är möjligt också för andra att göra det.

Efterfrågan måste öka. Om man nu inte bryr sig om de enskilda människorna kan man ha ett företagsperspektiv. Det är rimligt att företagen får avsättning för sina varor och att någon kan efterfråga dem.

Vi ser med spänning fram emot diskussionerna. Energieffektivisering är något som kan spara mycket pengar. Det kan också vara teknikdrivande. Det är en spännande diskussion som jag hoppas att Sverige aktivt kommer att delta i. Hur man utökar frihandeln och, som statsministern sade, fördjupar den inre marknaden är också viktigt.

Ett medskick är att inte bara tala om avregleringar och liberaliseringar utan också om att satsa på investeringar.

Även om EU:s långtidsbudget är väldigt liten är ett viktigt medskick att styra om den till att bli en mer innovativ, mer forskningsbaserad och mer investeringsbenägen budget. Vi ser verkligen med spänning på regeringens möjligheter att få ned improduktiva jordbruksstöd och annat.

Vi ser fram emot dagens diskussioner och återkommer med mer konkreta förslag inför toppmötet i juni.

Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern! Normalt skulle man bli väldigt glad över att Europas ledare träffas och talar tillväxt över en middag. Det brev som Van Rompuy har skrivit innehåller en del viktiga steg mot ökad tillväxt. Man saknar dock en grundläggande diskussion om det som Europa saknar, nämligen en starkare konkurrenskraft. Konkurrenskraften i Europa har försvagats kraftigt, så där behövs många åtgärder.

En del i brevet oroar mig så att jag inte tycker att det känns så alldeles fantastiskt med middagen. Det är de tendenser som vi har talat om tidigare, nämligen att man vill

stimulera tillväxt genom att låna mer pengar. Det är bekymmersamt. Samtidigt som vi riskerar bankpanik och kollaps i vissa länder i södra Europa vill länder låna ännu mer. Det bekymrar mig.

Jag hör ledare i Europa tala sig varma för den typen av stimulans. Var går skiljelinjen? Är det mellan vissa länder? Är det mellan olika partier? Hur ser läget ut? Är det Nord- och Sydeuropa som dras isär? Är det få länder som driver detta, eller känner statsministern att det är ett starkt tryck i Europa för att gå mot mer skulder och inte färre?

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det är viktigt att understryka att Europeiska rådet har diskuterat tillväxt under lång tid, inte minst vid de senaste mötena. Det har jag också redovisat för nämnden. Vi har från kommissionen fått ganska ambitiösa beskrivningar av arbetsenhetskostnadsutveckling och konkurrenskraftsproblem i olika delar av Europa. Vi har ambitiösa benchmarkmått i Agenda 2020 där vi på andra sätt försöker mäta hur olika länder utvecklas och sätta tryck på reformer som det ofta talas om, men som inte alltid har genomförts.

Det kommer inte att vid kvällens middag vara första gången vi talar tillväxt. Det har vi gjort under längre tid. Vi har all anledning att välkomna att det fortsätter.

Det ligger en del i att man kan se olika på vad man menar med att lägga grund för tillväxt. En svensk erfarenhet och position är att hävda att tillväxt gynnas av fri och öppen handel. Det vore konstigt om inte Sverige tyckte det eftersom 50 procent av vår ekonomi är exportrelaterad. Mycket av vår rikedom har byggts på detta. Vi har traditionellt haft konkurrenskraftiga varor som många i världen har velat köpa och som har inbringat resurser som vi har kunnat investera i svenska välfärdsambitioner.

Vi skulle gärna se att det blev mer av tjänstehandel eftersom svensk ekonomi, inte minst under de senaste decennierna, kraftigt förskjutits mot en snabbt växande tjänstesektor. Mycket av vår sysselsättningstillväxt sker nu i tjänstesektorerna. Om vi kunde handla gränsöverskridande med det tror vi att det skulle förstärka allas tillväxtförmåga – inte minst den svenska.

Marie Granlund refererar till våra 90-talserfarenheter. En viktig faktor var att Sverige och Finland hade djupgående

ekonomiska problem som vi kom ur med hjälp av att vår exportindustri satte fart i ett läge där den blev konkurrenskraftig gentemot omvärlden. Vi drogs mycket med hjälp av handel ut ur vår egen kris. Till det lade vi en lång rad strukturreformer. EU-medlemskapet i sig kom vid den tidpunkten. Vi inrättade en oberoende riksbank. Vi fick ett pensionssystem som var uthålligt och som vi hade brett stöd för i Sveriges riksdag. Vi avreglerade viktiga produktmarknader som ledde till innovationer och till att nya exportförutsättningar kunde växa fram, det vill säga vi mötte våra egna problem med att reformera vår ekonomi och öppna upp för handel. Det är i realiteten det vi tror är viktigt också för många andra länder att göra.

Vi använder ett begrepp som jag tycker är viktigt, och det är att vi säger att vi eftersträvar uthålliga offentliga finanser. Det låter som finansprat, men de orden betyder någonting. De är ett sätt att försöka säga att över lång tid har vi ordning i våra offentliga finanser. Vi har det oberoende av konjunktur, och vi har det givet att vi också inser att vi har demografiska förändringar som väntar Sverige, för vi har en åldrande befolkning.

Man gör alltså analyser av olika länder i perspektivet: Hur uthålliga är deras offentliga finanser? Då tittar man inte bara på hur det ser ut just nu, det här året. Man tar hänsyn exempelvis till det faktum att Sverige reformerade sitt pensionssystem, vilket många länder har kvar att göra.

Detta tillsammans med att vi har väldigt god ordning och låg skuldnivå gör att Sverige bedöms vara ett av de få länder i hela OECD-familjen som har långsiktigt uthålliga offentliga finanser. Det nämner också Finanspolitiska rådet. Det skiljer Sverige från de flesta andra länder. De flesta andra länder har inte uthålliga offentliga finanser. De har stora underskott, de har stora skulder och de har inte rustat sina ekonomier för den förskjutning som åldersmässigt är på väg.

Det måste man föra in i diskussionen när alla säger att nu är det dags att börja investera och satsa, för det kan inte ses i något annat ljus än vad de långsiktiga förutsättningarna för det är. Finns det ett utrymme i länderna att öka på de offentliga åtagandena? Svaret är att det varierar mellan länderna. Det finns möjligen i Sverige, men i de flesta länder finns det inte. De har fortsatt stora reformbehov. De har fortsatt stora behov att skapa bättre ordning i sina offentliga finanser. Att

tro att man kan gå runt detta med att ha uthålliga offentliga finanser är egentligen bara att skjuta skuldnöten framåt eller tro att någon annan ska betala. Det är lite den stämningen som finns runt om i Europa.

Jag har sagt många gånger till EU-nämnden att varje gång man försöker jobba med olika innovationer – man kan kalla det för olika former av obligationer, användning av icke använda medel i EU-budgeten eller att man har högre ambitioner för vad EU ska åstadkomma – tycker jag att nettobidragsgivaren Sverige ska vara lite försiktig med att säga att vi håller med om allt. För vem tror ni kommer att få betala? Det är de som redan bidrar med mycket till EU:s budget som kommer att få göra det. Då kommer vi säkert – det kommer åtminstone att vara regeringens uppfattning – att kritiskt granska vad som egentligen ger resultat av allt detta. En hel del av det låter vackert men åstadkommer inte lika mycket som man påstår.

Med detta för ögonen – det har jag redovisat vid flera tillfällen för nämnden och utan att dra några slutsatser – kommer jag att föra ett resonemang likt detta vid kvällens middag.

Anf. 6 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack för föredragningen, statsministern, och för diskussionen inför diskussionen i kväll om behoven!

Jag välkomnar att den här diskussionen blir av. Jag tror att den är viktig, inte bara rent finanspolitiskt utan också demokratiskt. Det vi märker nu är att svältkuren, som den kallas, som har pågått i flera EU-länder inte har varit särskilt populär bland människorna. Demokratin är väldigt viktig, och får vi inte stöd för en politisk linje när det gäller finanserna blir det ohållbart i längden.

Jag hoppas att statsministern också vill föra in i diskussionen hur man bygger ett Europa där människorna faktiskt håller med om färdriktningen och är med på noterna. Så är uppenbarligen inte fallet i alla länder. Vi har tyvärr även exempel på högnationalistiska strömningar som nu får fotfäste i EU. Det är inte en sådan utveckling som jag vill se framöver.

Detta måste man ha i åtanke när man talar om de här finanserna. Statsministern hänvisar till Finanspolitiska rådet och långsiktigt uthålliga offentliga finanser. Jag vill bara

lägga till i den diskussionen att där måste också klimatfrågan lyftas in. Tyvärr har även Finanspolitiska rådet glömt orden klimat och miljö och inte tagit med att om vi inte har en bra klimatpolitik kommer det att bli väldigt dyrt framöver. Det är inte långsiktigt. Därför måste man i den här diskussionen föra in att reformer för framtiden också måste vara klimatsmarta. Energieffektiviseringar, bra kollektivtrafik, energisnålt byggande och så vidare måste med.

Är det sådana reformer man kan tänka sig på EU-nivå bör inte statsministern stänga dörren, för de reformerna måste göras, och de måste väl anses vara långsiktigt hållbara. Sedan är det alltid fråga om vem som ska betala notan, och där måste också vi vara med.

Jag och Miljöpartiet kan dela synen att det är viktigt med budgetdisciplin och finanspolitisk disciplin, det är grunden, men samtidigt kan man inte stänga dörren för att det också finns behov av reformer inom byggande, inom forskning för framtida energikällor och så vidare. Det måste vi också tänka på, för EU har samtidigt slagit fast målet att vi ska sänka utsläppen av koldioxid i EU, och det måste vi genomföra. Vi har flera mål samtidigt, och det tror jag är viktigt att statsministern lyfter in i diskussionen.

Den här pilotfasen, som jag tror att EU-kommissionen kallar förslagen för, kan man ha åsikter om, men är statsministern beredd att diskutera dessa åtgärder? Det finns behov i olika länder. Jag förstod det nästan som att statsministern var ytterst tveksam till det. Jag kan säga att Miljöpartiet är positivt till att några av de reformerna kan behövas på EU-nivå.

Kan man få plats med detta i EU-budgeten tror jag att det är nyttigt. Det är bra om man nu tar diskussionen om att reformera EU:s budget så att den ska bli långsiktigt hållbar också ur ett klimatperspektiv.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att man kan säga att det handlar om tre olika slags kriser eller problem. Det är en väldigt besvärlig och problematisk situation både ekonomiskt och politiskt som vi nu står inför.

Den första typen av problem är, som Elisabeth Svantesson var inne på, risken för en akut bankkris, bankpanik, i Grekland – alla människor vill ta ut sina insättningar, efter några timmar tar pengarna slut i banken och banken riskerar att gå

omkull. Det där kan sprida sig till andra banker och till banker i andra länder. Där måste man ingripa, med eller utan toppmöte. Det är bara att göra, för det får inte uppstå en sådan situation som Lehman Brothers-sammanbrottet 2008. Det vill man inte upprepa i Europa, för då dras vi alla med i en större kris.

Det andra problemet, och det är väl det som har varit uppe med Hollande inte minst, handlar om allmänna krav på mer expansion och mindre åtstramning. Det där låter sig sägas, men man kommer snabbt till frågan: Vem är det som ska betala? Vems pengar ska vi ta? I dagens Europa är det ingen som är beredd att låna ut till Sydeuropa utan garantier, och vem ska ställa de garantierna? I sista hand inom Europa är det Tyskland. Alla dessa krav på expansion som ska finansieras av någon annan riktas i sista hand mot Tyskland och kanske till liten del Finland och möjligen Nederländerna.

Jag tror att man måste ha klart för sig, när man ska diskutera ekonomisk politik, att politiskt sett är Tysklands ställning starkare än någonsin tidigare beroende på att Tyskland har skött sina offentliga finanser. Det är det som blir så paradoxalt. Det land som har lyckats med sin ekonomiska politik ställs nu till svars för att man inte är mer expansiv och lånar ut ännu mer. Det kravet skulle kunna ställas även på Sverige. Man skulle kunna säga till oss: Ni som har det så bra, ska ni inte betala mer? Men anledningen till att vi har det bra är ju att vi har skött vår ekonomiska politik. Belöningen för att man sköter sin ekonomiska politik blir att det ställs krav från dem som inte har gjort det att man ska betala dem mer pengar. Det är en väldigt besvärlig politisk och ekonomisk situation. Detta gäller alltså det allmänna kravet på expansion och lite mindre åtstramning.

Det tredje problemet är det som statsministern också talar om, nämligen långsiktiga strukturella reformer. Det är inte brist på fysisk infrastruktur, som man ibland får intrycket av i debatten i Europa, utan det är samhällelig infrastruktur det rör sig om. Ulf Holm talar om klimatpolitik, vilket är viktigt, men det handlar också om ett fungerande skattesystem, arbetsmarknad, pensionssystem och en lång rad sådana frågor. Den samhällelige infrastrukturen måste reformeras. Det gör man inte på en eftermiddag, och det verkar inte ge någon tillväxt annat än på ett antal år.

Jag tycker, för att fylla på det som Elisabeth Svantesson sade tidigare, att det är oerhört viktigt att man inte drunknar i de akuta problemen och glömmar bort de mer långsiktiga, underliggande och grundläggande förändringarna som måste till om man ska få en bestående tillväxt i Europa.

Det var långa frågor från mig och från Ulf Holm. Statsministern får gärna reflektera.

Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag hoppas att nämndens ledamöter har överseende med att mina svar blir resonerande eftersom vi som sagt inte jobbar med färdiga skriftliga slutsatser den här gången.

Jag tycker att Ulf Holm har en stor poäng när det gäller att den demokratiska förankringen och folks förväntningar på vad som ger resultat och tro på framtiden är helt centrala och i många fall brister runt om i Europa. Jag har tidigare till nämnden framfört att jag tycker att en del kolleger i Europa har haft en tendens att inför uppenbara problem till sina befolkningar säga att de inte har några problem.

Jag tycker att man har ett mycket stort ansvar att som politisk ledare med rimlig kunskap om hur det ser ut berätta just det för sin egen befolkning. Hur ska man annars som medborgare och väljare i det landet kunna förhålla sig till var landet befinner sig, vad de politiska ledarna avser att göra och ungefär hur lång tid det tar?

Det är populärt att kalla detta för svältkur, men i realiteten handlar det om att man rätt kraftigt lever över sina tillgångar och sedan försöker få skatteinkomster och utgifter att någorlunda hänga ihop. Det är ganska rimligt, kan man tycka, att några av världens rikaste länder faktiskt lever inom ramen för sina tillgångar och inte kraftigt över dem.

Vi har flera exempel på länder som med framgång har gjort saneringskuror som har lett till ökat förtroende från marknaden och också givit resultatet att framtidstron har återkommit. Sverige och Finland hade svåra umbäranden under 90-talet. Mer i närtid har vi sett det i Lettland, vi har sett det i Estland och vi har sett det i Irland. Vi tycker oss se att reformtempot har höjts både i Portugal och i Italien, även om det finns mycket kvar att göra där. Det går alltså att driva reformer och att förändra sin situation. Dessutom återkom-

mer marknadsförtroendet ofta snabbare än vad man kanske tror.

Varför spelar detta med marknadsförtroende roll? Det är för att vi är öppna ekonomier, för att vi är marknadsekonomier, för att vi är finansiellt integrerade med varandra och för att våra företag och hushåll är beroende av finansiella marknader för att låna till hus eller till investeringar. Det som sker i länder där man har känslan av att det inte är stabilt, att de inte har ordning och att man inte kan vara säker på att få tillbaka sina pengar det är att man ser till att åtminstone ta bättre betalt, och då stiger räntorna. Det kyler ned ekonomin för både hushåll och företag. Därför är det oerhört viktigt att agera på ett sätt som återvinner de finansiella marknadernas förtroende. Det är i stora delar av Europa det som saknas, framför allt i södra Europa. I det sammanhanget ska man förstå vad det är man försöker åstadkomma.

Jag såg att Miljöpartiet framförde kritik när det gäller Finanspolitiska rådet och klimatfrågan, och det får väl bli en diskussion för sig. I EU-sammanhang finns klimatfrågan alltid med av det skälet att vi har som ett av våra benchmarkmått i Agenda 2020 att alla våra klimatpolitiska mål finns där, och vi mäter på årlig basis att vi är på väg att uppnå dem. På det sättet säger vi att tillväxten måste vara hållbar.

Jag tycker att det är viktigt i det sammanhanget att nämna att klimatfrågan finns med. Men, Ulf Holm var nästan inne på det, vi har noterat att en del av obligationskonstruktionerna syftar till investeringar som ibland är vägar och ibland handlar om hur man ska bygga ut energiinfrastruktur men som sedan visar sig handla om att man ska forsla fossila bränslen. Det är bra att komma ihåg att ibland heter det att alla investeringar är bra, men ibland leder de i en riktning som inte möter klimatmålen. Det är därför man måste gå djupare in i vad det är de menar att vi ska investera i. Det hänger ihop med allt annat.

Vi har tidigare enats om att ha en försöksfas med projektobligationer, som det kallas. Jag förväntas inte leverera någon slutsats kring detta i kväll. Men det är rimligen ingen hemlighet att jag är mycket skeptisk till detta av det enkla skälet att det är ett klassiskt försök att med kreativ bokföring skapa pengar som i grunden borde kunna finnas tillgängliga på en välfungerande finansiell marknad. Man hittar på en finansiell konstruktion som ska ge sken av att det nu finns

väldigt gott om pengar. Men det är klart att det finns en nota även för den typen av transaktioner. Det är lite grann syftet också, vill jag påpeka. Det är ett sätt att omfördela bördorna en del. Förmodligen är tanken att länder som har det lite bättre ställt kommer att få stå för en del av kostnaderna för detta.

Det är väldigt många som har hög förväntan på vad obligationsmarknaderna ska ge i investeringar till just dem och mindre av förväntan på att det är de som sedan ska betala. Därför bör man vara lite kritiskt granskande och dessutom komma ihåg att väldigt mycket expansion av det här slaget tenderar att leta sig in i flerårsbudgeten och användningen av EU:s gemensamma budgetmedel.

Återigen: Sverige är en tung nettobidragsbetalare. Vi tycker att vi ska fara fram mycket försiktigt med att uppmuntra till mer av användning av EU-budget, eftersom vi väldigt ofta är kritiska när det gäller sammansättningen. Det har vi talat om ofta i EU-nämnden.

Till sist vill jag naturligtvis instämma i Carl B Hamiltons resonemang om strukturella reformer och än en gång inskräpa att vi talar mycket om det. Det finns mycket strukturer, och kommissionen jobbar mycket med detta. Jag tycker mig ha sett den senaste tiden att mer av strukturella reformer genomförs. Titta på en del av det som nu görs i Italien till exempel!

Men det behöver rimligen åstadkommas mer av den varan. Titta på de grekiska exemplen! Det har talat mycket om Grekland i denna nämnd, på G8-möten och i andra sammanhang. Det påpekas till exempel att Grekland fortfarande inte har en fungerande skatteuppbörd. Man sätter en skattesats efter en diskussion i parlamentet, röstar och säger att skattesatsen ska vara 20 procent. Men sedan kommer skatten inte in, eller så tar skatteuppbörds mannen och stoppar en del av skatten i egen ficka.

Då har man mer grundläggande problem i samhället än att diskutera hur skattesatserna ska se ut. Skatteuppbörden i sig måste fungera. En lång rad liknande fundamentala problem har Grekland ännu inte löst. Det är man helt öppen med. Vi har dessutom svenska tjänstemän, har jag noterat, som är på plats för att hjälpa till med skatteuppbörden. Vi kan ju det här med skatter.

Vi ska inte blunda för detta. Det är en del av problematiken. Det finns mycket kvar att göra, till exempel i Grekland.

Anf. 9 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen. Det blir som sagt en lite märklig diskussion för den som läser protokollet efteråt, eftersom vi inte är så konkreta. Men det är också den typen av sammanträde som statsministern ska i väg till.

Några medskick kan man alltid göra som kanske ger en ram till den diskussion som ska föras. På något sätt förs den ekonomiska diskussionen just nu i hälsotermer och kostnader. Statsministern gjorde en bra redogörelse för att det inte handlar om en svältbudget utan kanske om en mer hälsosam linje i den ekonomiska hanteringen. Vi kan inte spendera mer än vad vi har intäkter för. Det måste vara den grundhållning vi har på flera plan i Europasamarbetet, dels nationellt i de egna parlamenten, dels i det övergripande europeiska samarbetet.

Som statsministern sade – det som jag hade tänkt som originalfråga vad gäller pilotfasen av projektobligationer – är det i skeden där det är krisartat som man ofta vill visa politisk handlingskraft och försöka producera pengar som egentligen inte finns. Det slutar alltid med att någon betalar notan, som statsministern sade, och det tenderar att vara skattebetalarna, antingen genom att den europeiska budgeten sväller eller genom att vi får skjuta till pengar på något annat sätt från medlemsländerna.

Det är ett komplicerat skede vi befinner oss i av flera skäl. Det behövs en långsiktig reformagenda för hela Europeiska unionen. Europeiska unionen har sackat efter under årtionden. Omvärlden reformeras och förändras mycket fortare än vad vi har kunnat räkna med, vilket gör att Europa konkurrensmässigt har oerhört mycket att ta igen för att nå en topposition.

Vi måste också ha respekt för de nationella beslutsforumen. Det får inte bli så att man i en känsla av panik rusar i väg och för nationell kompetens till europeisk kompetens. Därför är det viktigt att man för den här typen av mindre konkreta samtal, för att dela erfarenheter och uppfattningar, men också att man är noga med att se till att det inte blir alltför mycket av detaljregleringar av de respektive medlems-

ländernas ekonomier. Det är det som är det svåra. I en kris kräver man av de förtroendevalda, i den här församlingen och i andra församlingar, att de agerar. Samtidigt har vi att upprätthålla respekten för de nationella beslutsarenorna och så vidare.

Jag kan instämma i vad precis varenda en har sagt här om att det är viktigt att fördjupa handeln inom Europa och stärka frihandeln. Det är det som har byggt Sverige starkt och kommer att göra Europa starkt framöver. Men jag vill också föra in det perspektivet som vårt medskick att vi inte får låta rådet och Europeiska unionen gå så långt att de börjar överföra mer av ekonomisk beslutskompetens från nationalstaterna.

Då handlar det egentligen bara om några saker man kan göra. Man kan dela erfarenheter. Man kan ge guidelines, tror jag att det brukar stå i papperen. Men jag har också tjatat om i alla sammanhang att vi måste hamna i ett läge där vi känner förtroende för varandra, där vi har en transparens i ekonomin, där vi vet att siffrorna är faktiska och riktiga och att de åtgärder man vidtar nationellt och på europeisk nivå ger effekt och inte är till för att stilla en opinion och visa handlingskraft medan effekterna kanske inte leder någon vart.

Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för föredragningen. Hade Europa 2020 bara handlat om ökat samarbete för att stärka handeln mellan de europeiska länderna hade vi också ställt oss bakom det. Men så är inte fallet. Europa 2020 är ett resultat av att den politiska unionen i praktiken har havererat.

Det hänger främst ihop med EMU. Man har skapat en monetär och ekonomisk union där de ekonomier som ingår är så vitt skilda att de inte fungerar ihop. Vissa länder har haft ett behov av att sänka räntan, medan andra länder haft ett behov av att höja räntan, vilket har skapat stora obalanser inom unionen och en stor del av de problem vi ser i dag. Det handlar inte bara om att länderna inte har skött sina finanser. Det är givetvis ett stort problem, men det vore att bedra oss själva att dra slutsatsen att det är det som är det avgörande, kanske enda problemet. Det är inte en korrekt beskrivning. Det tror jag att också statsministern kan skriva under på.

För att komma till rätta med problemen bör man egentligen följa teorin bakom optimala valutaområden. Man måste bland annat höja faktorrörligheten, och det är också det Europa 2020 handlar om. Det står även i brevet från EU-presidenten att vi exempelvis bör utveckla det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar till en europeisk arbetsförmedling, förbättra erkännandet av examensbevis, bättre stödja mobila arbetstagare, underlätta flyttbarheten för pensionsrättigheter och så vidare.

Allt detta går igen i EU:s process just nu. Man vill stärka EU:s makt och hålla ihop unionen. Det är det som det handlar om. Det är därför man måste ge sig in på alla de här områdena, som finans och skatt. Inom skatteområdet har man inte kommit så jättelångt än så länge, men Frankrike och Tyskland har redan kommit överens om ett frivilligt avtal. Jag tror att vi kommer att se en förlängning av det hela förr eller senare, om inte förr så när nästa kris kommer, för då blir vi tvingade till det.

Man måste också ge sig in på arbetsmarknad och utbildning. Allt detta ser vi nu. Det mesta av detta stöder faktiskt regeringen, även om man säger sig vara emot att flytta över mer skattekompetens. Men där kommer man att ändra sig när nästa kris kommer och man inte har lyckats med åtgärderna, som enligt min bedömning är alldeles för skrala för att komma till rätta med obalanserna i unionen. Jag tror faktiskt att regeringen själv inser det, men att man i det här rummet givetvis inte vill säga rakt ut vad Europeiska unionen kommer att leda till.

Vår hållning är att vi motsätter oss Europa 2020. Vi tycker att vi i stället kan återgå till det samarbete man talade om inför omröstningen. Vi är så klart positivt inställda till samarbete. Vi är positivt inställda till handel inom Europa. Den har gagnat oss väl och kommer att gagna oss väl i framtiden också, men under förutsättning att vi lyckas hålla ihop Europa. Som det ser ut just nu håller vi inte ihop Europa. Det ser jag som ett stort problem, och den största orsaken är just att vi skapade den här unionen och överstatligheten, men framför allt EMU-samarbetet, om man kan kalla det så.

Jag vill också kommentera det som ordföranden nämnde tidigare om Tysklands finanser. Bara två år efter kontant-släppet, efter att euron infördes, bröt man mot konvergen-skriterierna. Det gjorde även Frankrike senare. Det var alltså

inte bara Portugal, Spanien, Italien, Grekland och sådana länder som inte skötte sina finanser, utan det gjorde inte heller Tyskland och Frankrike. Det är naturligtvis också någonting som har komplicerat hela processen i ärendet.

2011/12:35

23 maj

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det Fredrick Federley diskuterar är någonting vi brukar försöka sammanfatta med att det Euro-pasamarbetet gör ska tillföra ett tydligt europeiskt mervärde. Det ska vara rätt nivå för att man ska åstadkomma det som man rimligen inte kan hantera bara inom ramen för nationalstaterna.

Det är delvis också svaret till Johnny Skalin. Det är klart att detta samarbete syftar till att minska gränsers betydelse. Därför är det naturligtvis fullt logiskt att man misstror detta om man som parti tycker att gränser ska växa i betydelse. Det är alldeles korrekt att faktorrörlighet – ett knepigt ord – bland annat syftar till att vi ska höja utbildningsnivån och underlätta rörlighet i ett Europa där vi tror mycket mer på att människor ska få fatta egna beslut.

Vi lever i en tid där vi tycker att det är bra för både enskilda och våra respektive ekonomier att vi på det sättet kan röra oss friare över gränser som förr betydde mycket mer och dessutom var ett stort hinder och ledde till att vi inte kunde hålla sams utan hamnade i krig och elände på den här kontinenten. I den meningen drar väl Johnny Skalin rätt slutsats genom att vara emot detta om han misstror idén om rörlighet, gränsöverskridande och att gränser ska minska i betydelse.

Det är viktigt att påpeka att man när den gemensamma valutan tillskapades var ganska tydlig med att den naturligtvis bygger på att ingående länder har god skötsel av sina respektive ekonomier. Jag delar uppfattningen att det finns såväl små som stora länder som brutit mot detta. Det skapar, vilket man också sade, inre obalanser i euron om man har länder som inte sköter sig, har stora underskott, gör att vi får marknadsreaktioner som misstror delar av euroområdet och sätter ett mer samlat tryck på hela den gemensamma valutan. Detta brukar vi sammanfatta med att det rimligen inte är eurons fel. Problemet är att vissa länder inte har fullföljt sina åtaganden eller har kommit in i den gemensamma valutan på felaktiga premisser.

Det är riktigt att stabilitets- och tillväxtpakten inte har följts till fullo. En grund för den nya finanspakten, som ännu inte har trätt i kraft, är att än en gång försöka inskräpa att det krävs finanspolitisk disciplin för att få en valuta att fungera. Jag vill också påpeka att det krävs finanspolitisk disciplin för att över huvud taget få ett land att fungera, så alternativet är något oklart. Men det är det som diskussionen har handlat om.

Det ligger lite i Fredrick Federleys fråga, och det kommer säkert upp i kväll också, utan några slutsatser. Det finns återkommande förslag på temat att man ska ha ökad styrning eller gemensamma medel i Bryssels olika institutioner.

Jag har flera gånger nämnt transaktionsskatten som det perfekta exemplet på detta. Man kan tycka olika om den som idé, men i kommissionens förslag är den dessutom en viktig finansiering av egna medel för EU-institutionen. Man har alltså tänkt sig att en stor del av transaktionsskatten ska gå in i en av Bryssel och kommissionen definierad egen budget. Man kan – vilket också har framkommit här i nämnden – vara för transaktionsskatten men skeptisk till den lösningen. Det är ett typexempel på den här diskussionen.

Jag tror att vi ska vara öppna med att detta återkommer. Här finns som alltid olika krafter som vill dra mer av inflytande och makt till sig, och det finns en balansering att göra mellan nationellt självbestämmande när det gäller budgetutformning och skatter å ena sidan och vilken makt som ska ligga hos kommissionen och hos Europaparlamentet i de här frågorna å andra sidan.

Vi har i sammanhang där det handlat om beslutstexter varit väldigt tydliga med att vi tycker att detta fortsatt är viktigt, att det får vara en nationell suveränitet kring dessa frågor. Jag delar uppfattningen att vi inte har sett den typen av propåer och frågor för sista gången, och det kommer säkert att nämnas en del av detta också i kväll.

Anf. 12 LARS OHLY (V):

Ulf Holm var inne på att det finns en demokratisk fara i att de åtgärder som vidtas i spåren av en finansiell kris riskerar att inte stödjas av tillräckligt många människor och att demokratin därigenom riskerar att förlora. Det är naturligtvis sant, och statsministern instämde också i det.

En annan demokratisk fara är att låtsas som om alla politiker är överens, att det finns någon sorts gemensam europeisk politik oavsett politiska ideologier, klassintressen eller andra faktorer.

Mina kommentarer till statsministern är inte av den karaktären att jag räknar med att Fredrik Reinfeldt i kväll kommer att föra Vänsterpartiets politik på europeisk nivå i samtalen. Däremot är det viktigt att föra den politiska debatten, för det är så politiken utvecklas. Ibland kan till och med politiska motståndare ha ett och annat vettigt att säga, får man väl erkänna.

Jag vill börja med att säga att det är viktigt att betona det nationella perspektivet, att de allra flesta av de tillväxt- och sysselsättningskapande åtgärder som ska diskuteras kan främjas på nationell nivå, och de allra främsta medlen för att skapa sysselsättning och tillväxt finns fortfarande kvar på nationell nivå och kommer att finnas där.

Även om vi tycker att EU-budgeten är för stor är den i ett relativt perspektiv ganska liten jämfört med de nationella budgetarna. Det är där som vi har det demokratiska ansvaret, för där är det lättare att utkräva ansvar för den politik som förs – i de nationella valen.

Med det sagt finns det ändå ett europeiskt perspektiv. Där är vår uppfattning att europrojektet inte är en del av lösningen utan snarare en del av problemet. Det är naturligtvis sant som statsministern säger att problemet förvärras av om ingående länder inte respekterar de regler som man har kommit överens om. Det är helt riktigt.

Men projektet som sådant är uppbyggt utifrån att det ska finnas en sorts rimlig, gemensam valutapolitik som gynnar samtliga ingående länder oavsett konjunkturläge och ekonomisk stabilitet. Det har visat sig vara falskt inte bara i fallet Grekland, utan också andra länder har drabbats av felaktiga räntenivåer.

I ett läge när de kanske snarare skulle behöva stimulera sina investeringar och ha lägre ränta behöver man på andra håll i euroområdet, som är mer dominerande, kyla ned ekonomin, och så blir detta det ledande – eller tvärtom, att länder som behöver kyla ned får en alltför låg räntenivå, vilket snarare skapar en överhettning i ekonomin.

Vad kan man då göra för sysselsättningen? Det finns några saker som bör diskuteras också på europeisk nivå. Fler

satsningar på forskning och utbildning är definitivt något sådant. Även utbildningsfrågor som i huvudsak är nationella kan stimuleras på europeisk nivå.

Det handlar om att ytterligare garantera den fria rörligheten för människor. Det är väldigt mycket tal om den fria rörligheten för kapital, varor och tjänster. Men den främsta framgången med Europeiska unionen – det jag brukar erkänna som en definitiv fördel med det vi ser i dag jämfört med det vi såg före 1995, innan Sverige var medlem – är att människor har större möjligheter att flytta över gränser, att studera, arbeta och bo i andra länder.

Jag skulle naturligtvis helst vilja utsträcka detta till fler länder, men det är ändå en bra början.

När man säger det måste man vara mycket tydlig med att det inte får innebära att människor flyttas för att utnyttjas, vilket vi har sett exempel på i oseriösa företag.

Det Ulf Holm tar upp tycker jag måste vara en självklar utgångspunkt. De investeringar som diskuteras måste vara hållbara ur ett ekologiskt perspektiv och bidra till att minska de klimatproblem som vi ser. Där är det två sektorer som är överskuggande. Det är transportsektorn, där de kollektiva transportslösningarna och framför allt spårburen trafik måste gynnas.

Den allra största effektiviseringen och minskningen av utsläpp kan dock göras inom energisektorn. Där har vi naturligtvis en nationell läxa att göra. Men även där finns det möjligheter att försöka bryta det fossilbränsleberoende som är så starkt i Europa och skapar större utrymme för de förnybara energikällorna.

Vår utgångspunkt – som jag vet att alla inte delar – är att social rättvisa i sig är produktivt. För att ett företag ska få avsättning för sina produkter behövs det en någorlunda rättvis fördelning av resurserna i ett samhälle som gör att även de som har minst har råd att efterfråga produkter och tjänster som produceras.

I det perspektivet är det viktigt för mig att framför allt hävda kollektivavtalen och att inte gå in på lönesänkarlinjen i någon sorts konkurrensambition med andra länder i övriga delar av världen, för vare sig ungdomar, nyanställda eller andra grupper, utan tvärtom hävda att det är viktigt att människor tjänar rimligt bra på de jobb som de utför, för att

också upprätthålla efterfrågan på varor och tjänster som produceras både i Europa och nationellt.

2011/12:35

23 maj

Där är välfärdssektorn avgörande för att skapa denna rättvisa, att människor inte behöver betala vad det kostar när man bryter benet utan att man faktiskt har en försäkring i form av skattebetald välfärd. Det är i sig produktivt och tillväxtskapande. Den trygghet som det ger ger också möjlighet för människor att våga satsa. Det gäller naturligtvis också de sociala välfärdssystemen.

Bostadsfrågan kan vara ett hinder för tillväxt, om människor inte kan flytta eftersom det inte finns bostäder. Där är ägandet av bostäder ibland ett hinder. Om det blir så dominerande att det inte finns hyresrätter som är mycket lättare att fördela utifrån behov, blir det också svårare för människor att anpassa sig till en föränderlig arbetsmarknad.

Det är några medskick som jag vet att statsministern i något fall kanske kan instämna i, fast han i de flesta fall inte tycker likadant. Det är inte så förvånande. Som jag sade är det bra att vi har olika uppfattningar.

Jag vill även ställa en fråga.

Elisabeth Svantesson sade att det är viktigt att man inte går in på lånelinjen när det gäller att låna till investeringar och annat. Jag är överens om det, ifall det handlar om att låna till konsumtion, för då är man ju i lyxfällan, och då är vi på ett sluttande plan.

Vad vi behöver nu är nog långsiktiga investeringar som kan betala sig. Det är viktigt att göra skillnad på det. Att investera för sådant som faktiskt kan ge nya jobb, som i sin tur kan ge ökad tillväxt, som i sin tur kan ge ökade skatteintäkter, behöver inte vara en dålig affär utan kan kanske snarare vara en väldigt bra affär. Då är det viktigt att man inte bara slösar bort pengar och säger att alla investeringar kommer att ge intäkter, för så är det inte, men det är viktigt att man ändå har det perspektivet.

Därför vill jag fråga: Vilka signaler finns det? Jag vet att statsministern har kontakter och hör saker inför ett sådant här möte. Vilka signaler finns det om till exempel det franska presidentvalets återverkningar på de diskussioner som nu förs? Jag kan nämna två frågor som avslutning.

Den första gäller euroobligationer, som vi är starka motståndare till. Jag är mycket kritisk till François Hollande, som driver den linjen. Det andra gäller en skatt på finansiella

transaktioner som kanske inte – det har statsministern rätt i – är utformad på exakt det sätt som vi vill men som vi i huvudsak är positiva till och tycker att man absolut ska fortsätta att diskutera.

Finns det några signaler om de frågorna inför mötet?

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Det var lite i längsta laget, tycker jag.

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Mycket är naturligtvis redan sagt när man kommer så här på sluttampen. Men det är ändå viktigt att alla partier får ge lite av sina inspel, även om det inte handlar om ett formellt möte där det ska fattas beslut.

Jag vill tacka statsministern för det statsministern lyfter upp, som är viktiga frågor. Mycket av de reformerna är redan på gång inom EU, men det finns naturligtvis mer att göra när det gäller satsningar på tillväxt och EU 2020 till exempel.

Herman Van Rompuy säger att man ska diskutera krisen. Det kanske behövs tätare möten nu under en period. Det är mycket som står på spel inom EU, både politiskt och ekonomiskt. Vi ser också främlingsfientliga krafter som rider på krisen och som ökar i Europa. Det är också ett hot som vi inte får glömma bort och som kanske inte riktigt finns med i brevet.

Det är viktigt att hålla kursen, säger Van Rompuy. Det finns inga quick fix. Han säger också att vi ska satsa på jobb och tillväxt med innovativa förslag. Men sedan skriver han något som är lite roligt: kanske också kontroversiella idéer. Då undrar jag om statsministern har någon aning om vilka kontroversiella idéer som han har tänkt sig kan komma upp när det gäller tillväxten.

Mötet kommer att handla inte bara om åtstramningar – vi har redan talat om finansiella reformer och annat – utan också om hållbar tillväxt. Men hur ska den hållbara tillväxten komma?

I Sverige har vi gjort ekonomiska reformer, men vi har också investerat oss ur krisen. Vi har i Sverige sociala trygghetssystem som balanserar kriser. Det är underutvecklat i många av dessa länder, vilket gör att krisen blir väldigt mycket värre för enskilda medborgare. Därför kanske investeringar ändå är en ganska klok idé – att investera i de län-

der som just nu har stora behov, om vi nu ska använda de pengar som EU har.

2011/12:35
23 maj

Tidigare beslut om att få till stånd ekonomiska och strukturella reformer finns på plats, men jag tror inte att vi får tappa fokus på att speciella länder som Grekland och Spanien kan behöva särskilda insatser just nu. Jag tror att vi måste inge medborgarna hopp. Det politiska systemet i Grekland kan man säga har kollapsat. Men medborgarna måste känna att EU står bakom dem, att EU är en kraft är räkna med, att EU vill någonting med det projekt som vi alla är involverade i.

Det finns en risk att EU blir väldigt introvert. Vid sidan av alla satsningar tar statsministern också upp vikten av att uppmuntra handel. Jag tror att vi bör öka handeln med Afrika, Mellanöstern, Asien och Latinamerika – nya marknader – och försöka få mer av en vinn-vinn-situation av just att ta bort handelshinder så gott det går, samtidigt som vi ska ställa krav på miljö, arbetsförhållanden och mänskliga rättigheter men också se på möjligheterna.

Avslutningsvis när det gäller ungdomsarbetslösheten: Det är ett jättestort hot för många. Det kan bli en förlorad generation. De kommer att förlora i löneutveckling och i pensioner. Det gäller både södra Europa – Spanien har enormt stor arbetslöshet för ungdomar – men också i vårt södra grannskap, MENA-regionen.

Vi är flera här i parlamentet som jobbar med MENA-regionen och tycker att det är viktigt att vi öppnar upp, visar liberaliseringar, har mer utbyte mellan ungdomar och mellan universitet. På något sätt tror jag att det kan verka gynnande. Vi vet att det fortfarande finns arbetsgivare i Sverige som inte får den arbetskraft som de behöver. Kanske finns den på annat håll. Vi kan öka det utbytet.

Det var lite av de medskick som jag skulle vilja göra.

Finns det sedan något svar på vad som avses med kontroversiella idéer, så svara gärna på det.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då har statsministern några minuter på sig.

Anf. 16 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Till Lars Ohly: Jag tror inte att jag har försökt påskina att alla politiker är överens. Jag tror att vi

båda är stolta över att leva i demokratier som i grunden bygger på att vi tycker olika. Sedan avgör väljarna.

Det är en rätt intressant situation till exempel i Grekland. Man ska väl aldrig översätta från ett land till ett annat, men inför detta nyval är det trots allt så att det parti som förmodligen ligger närmast Lars Ohly och det parti som ligger närmast mitt parti, Moderaterna, nu tävlar om vilket som ska bli störst.

Det grekiska valsystemet fungerar så att det parti som blir störst får 50 extra mandat i riksdagen. Något sådant system har vi ju inte i Sverige – Socialdemokraterna ser lite ledsna ut. Det är bara ett sätt att säga det uppenbara, nämligen att två partier som rimligen har väldigt olika slutsatser tävlar om vem som blir störst. Det spelar naturligtvis roll för vart Grekland ska ta vägen.

Jag ska inte säga så mycket mer. Det är grekerna som ska göra sitt val. Det finns stora skillnader och det kommer att påverka hur det går i Grekland.

Lars Ohly förde ett långt resonemang om räntor. Jag tycker att det är viktigt. Apropos vad det innebär att vara fransk president och vad ordet kontroversiell innebär vill jag säga att ordet är fritt. Man kan säkert få vara hur kontroversiell man vill. Jag tror det, och jag har läst att internationella tidningar tolkar det som att eurobondsdiskussionen åter kommer på bordet, som det heter. Euroobligationer är ett sätt att försöka säga att man ska betrakta skulder som finns i Europas olika länder som gemensamma och att man ska skapa en obligationsmarknad som syftar till ränteutjämning. Här får man vara lite försiktig. Det innebär att länder som har väldigt olika förutsättningar och som har skött sig väldigt olika plötsligt ska mötas med samma räntenivå. Det kommer i en del fall att innebära att räntan blir för hög, alltså lite grann så som Lars Ohly resonerar. Räntan kommer rimligen att gå upp i Tyskland. Den kommer, och det kanske är farligare, att bli för låg i många länder som på det sättet ser en hel del av reformtryck och marknadstryck försvinna och som helt plötsligt får tillgång till vad som uppfattas vara billiga pengar och börjar investera trots att man egentligen inte har resurser och utrymme för det.

Därför tycker jag, märkligt nog precis som Lars Ohly, att euroobligationer är en dålig idé. Det är ett sätt att driva med räntor som jag menar inte kommer att bli bra.

Det är viktigt att komma ihåg att när vi talar om räntor hänvisar vi ofta till vilka räntor riksbankerna sätter. Det som når fram till hushållen och alltmer påverkar ekonomierna är ju hur marknadsräntorna ser ut och hur olika de är. Även i de länder i Europa som har en gemensam valuta har man olika marknadsräntor. Jag upplever att där ligger en del av det kontroversiella. Ska det förbli så, eller ska det tryckas ihop? Jag förordar idén att man inte trycker ihop det av det enkla skälet att jag tror att det kommer att få följdverkningar som är dåliga för ekonomin. Det kommer säkert att vara en del av diskussionen i kväll.

Jag instämmer i det som Désirée Pethrus säger om tillkommande marknader. Det finns goda förutsättningar för det. EU slöt ett frihandelsavtal med Sydkorea. Jag tycker att det var viktigt att det kunde göras. Det sätter tryck på att kunna göra det med andra delar av Asien. Det är en väldigt intressant utveckling i delar av Afrika. Man måste visserligen alltid vara försiktig när man beskriver utvecklingen i Afrika, men det är uppenbart att det blir fler demokratier. Det finns länder i Afrika som har starka tillväxttal. Vi talar inte längre bara om biståndsflöden utan också om en annan utveckling. Det är också i Europas närhet.

Den arabiska våren har väl inte riktigt gått i den riktning vi hade tänkt oss, men en utveckling mot mer demokrati och öppenhet i vår nära omvärld kan skapa möjlighet för nya konsumentmarknader. Det är så vi resonerar. En kontinent och ett land rikt på handel bör försöka uppmuntra till mer handel både mellan oss och med andra delar av världen. Vi menar att det är det som lägger grunden för tillväxt. Vi sätter det före mycket av de så kallade kontroversiella förslagen som vi menar mer ägnar sig åt att försöka vrida ekonomin med finansiella hävstångseffekter, och allt vad det kallas. Det är lite oklart för oss vad det egentligen är.

Herman Van Rompuy var i Stockholm för inte så länge sedan. Vi samtalade. Han åkte sedan till Handelshögskolan och höll ett tal. Då nämnde han ett av de förslag som finns här, nämligen Europeiska investeringsbanken. Han sade att om man skjuter till kapital med 10 miljarder kan man med en finansiell hävstångseffekt – det är ofta så man jobbar – få ut 60 miljarder i ökade investeringar. Fantastiskt! Massor av pengar helt plötsligt. Vad ska vi göra med dem?

Men det är just en hävstångseffekt man jobbar med där man bygger in lånekonstruktioner som någon till slut ska betala. Det är lite oklart för oss vad som ska åstadkommas med allt detta. Jag tänker fortsätta att vara kritisk tills jag vet det. Jag tänker påpeka att om det blir så att man ska dra rör för fossilt bränsle genom Europa blir man inte glad i Miljöpartiet. Det finns anledning att syna vad detta leder till. Min rapportering är att vi inte vet det. Jag tror inte att de som föreslår detta heller vet det. Känslan är att man vill ha mer pengar – det är inget konstigt med det – men det måste granskas vad det är och vem som ska betala. Det tänker jag försöka framföra i kväll, utan att vi har några slutsatser.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar statsministern för informationen.

Jag tror att vi genom redogörelsen och svaren fått en inblick i vad huvudtemat i kväll kommer att bli från statsministerns sida.

Statsministern har fått ett antal medskick, i första hand från oppositionen, som statsministern säkert noterar.

Vi får anledning att återkomma till dessa frågor ganska snart, nämligen på fredag kl. 13 när statsministern i kammaren ska återrapportera från toppmötet.

Med detta ber jag att få avsluta dagens sammanträde.

Innehållsförteckning

2011/12:35

23 maj

---

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S).....	3
Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 6 ULF HOLM (MP)	6
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 9 FREDRICK FEDERLEY (C)	10
Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD).....	11
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	12
Anf. 12 LARS OHLY (V)	13
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	15
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 16 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	17
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	18